

CHAI - Contextual Honor Codes for AI Literacy and Academic Integrity

Projectrapport

Auteurs

Manika Garg*, Sunčica Bruck*, Theo Bakker*

Afdeling

Lectoraat Learning Technology & Analytics, Centre of Expertise Global & Inclusive Learning

Datum

juli 2026

Type project

Onderzoeksproject

Versie

1.0

* Manika Garg: supervisie, opzet, uitvoering en verslag. Sunčica Bruck: literatuuronderzoek, opzet en uitvoering. Theo Bakker: supervisie.

Samenvatting

CHAI, Contextual Honor Codes for AI Literacy and Academic Integrity, is een project van het Lectoraat Learning Technology & Analytics aan De Haagse Hogeschool (THUAS). Het project wordt gefinancierd door de AI Hub en loopt sinds het vierde kwartaal van 2025. CHAI reageert op een kloof tussen brede institutionele en wettelijke richtlijnen over generatieve AI (GenAI) en de concrete beslissingen waar studenten en docenten in individuele cursussen voor staan. Het project dicht deze kloof via een co-creatieproces waarin studenten en docenten samen afspreken hoe GenAI gebruikt mag worden binnen een specifieke leeromgeving, en die afspraak vastleggen in een aanpasbare Honor Code.

Dit rapport documenteert de eerste fase van CHAI. Het beschrijft de literatuur en beleidscontext die aan het project ten grondslag liggen, de methodiek die is ontworpen en vervolgens verfijnd tussen twee klaspilots die in februari en mei 2026 zijn uitgevoerd, en de resulterende CHAI Implementatietoolkit voor docenten. Het rapport is gebaseerd op stemdata en op interviews met de twee betrokken docenten om te bepalen wat goed werkte en wat aanpassing behoeft. Het sluit af met aanbevelingen voor een volgende fase van het project, waaronder een voorgestelde splitsing tussen een ontwerpfase en een lesfase van CHAI.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
1.1 Achtergrond en probleemstelling	4
1.2 Doelstellingen en reikwijdte	4
1.3 Leeswijzer	4
2. Literatuuronderzoek	5
2.1 Honor Codes en academische integriteit	5
2.2 Generatieve AI in het hoger onderwijs: kansen en risico's	5
2.3 Generatieve AI en academische integriteit	6
2.4 Beleids- en regelgevingscontext	6
2.5 Co-creatie als methodologische benadering	6
3. Methodiek	7
3.1 Algemene aanpak	7
3.2 Het Honor Code-sjabloon en AI-betrokkenheidsniveaus	7
3.3 De CHAI-stemsessie	7
3.4 Tot overeenstemming komen bij verschillende meningen	7
3.5 Studenten die de sessie missen	8
3.6 De Honor Code herzien	8
3.7 Gegevensverzameling voor dit rapport	8
4. Pilots	8
4.1 Pilot I: Bestuurskunde	8
4.2 Pilot II: International Business	9
5. Bevindingen uit de pilots	10
5.1 Wat goed werkte	10
5.2 Uitdagingen en kritische feedback	10
5.3 Synthese over beide pilots	11
6. Aanbevelingen	11
6.1 De methodiek verder verfijnen	11
6.2 CHAI opschalen binnen De Haagse Hogeschool	12
6.3 Richtingen voor verder onderzoek	12
7. Referenties	12
Bijlage: CHAI Honor Code-sjabloon	14

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en probleemstelling

Generatieve AI-tools zoals ChatGPT zijn een vast onderdeel geworden van het dagelijkse academische leven van studenten en docenten. Een enquête van de Digital Education Council uit 2024, gerapporteerd door Al Zaidy (2024), laat zien dat 86 procent van de studenten AI gebruikt voor studietaken, terwijl slechts 5 procent aangeeft volledig op de hoogte te zijn van de richtlijnen van hun instelling over AI-gebruik.

De gevolgen van dit gat reiken verder dan het klaslokaal. In januari 2026 berichtte de Nederlandse krant NRC over een fraudezaak rond een scriptie aan de Universiteit van Amsterdam, die draaide om één vraag waarop de examencommissie geen zeker antwoord kon geven: was het werk voor hen geschreven door de student of door een chatbot (Klute, De Bruijn, & Van der Wees, 2026)? De zaak illustreert een breder probleem. Institutionele en wettelijke kaders, waaronder de EU AI Act en het eigen beleid van De Haagse Hogeschool voor het gebruik van generatieve AI (Dienst OKC, 2024), stellen grenzen op een algemeen niveau. Ze laten veel concrete vragen over GenAI-gebruik in specifieke cursussen en opdrachten open voor interpretatie.

Twee bijkomende problemen versterken dit gat. Studenten en docenten zijn het regelmatig oneens, of zijn zich simpelweg niet bewust van elkaars verwachtingen, over wat telt als acceptabel AI-gebruik bij een bepaalde taak. Daarnaast behandelen de meeste institutionele reacties op GenAI regulering en AI-geletterdheid als twee aparte vraagstukken, het ene over naleving en het andere over vaardigheden, in plaats van als een gedeeld gesprek tussen de mensen die lesgeven en de mensen die leren.

1.2 Doelstellingen en reikwijdte

CHAI is opgezet om dit gat te dichten door de co-creatie van AI Honor Codes te faciliteren: afspraken die door studenten en docenten samen worden ontwikkeld om een gedeeld begrip van GenAI-gebruik binnen hun eigen leeromgeving te formaliseren. Het project rust op twee pijlers. De eerste, AI-regulering, vertaalt brede institutionele en wettelijke richtlijnen naar praktische, contextspecifieke afspraken. De tweede, gedeelde AI-geletterdheid, brengt studenten en docenten tot een gemeenschappelijk begrip van wat GenAI-tools wel en niet kunnen, ongeacht hun beginniveau van ervaring.

Het project bestaat uit drie hoofdonderdelen: het ontwerpen van een generaliseerbare Honor Code-methodiek en -sjabloon, het piloten van die methodiek in echte cursussen om de impact ervan te beoordelen, en het ontwikkelen van aanbevelingen, inclusief een aangepast onderzoeksvoorstel, voor bredere toepassing van de methodiek binnen De Haagse Hogeschool. Het project wordt uitgevoerd door een multidisciplinair team. AI-geletterdheid wordt ingebracht door het Lectoraat Learning Technology & Analytics (prof. Theo Bakker, dr. Manika Garg en Sunčica Bruck MSc). Ethiek en recht worden ingebracht door het Lectoraat Multilevel Regulation (prof. Barbara Warwas en dr. Kanan Dhru). De co-creatiemethodiek wordt ingebracht door het Lectoraat Sustainable Talent Development (prof. Ellen Sjoer en dr. Miranda de Hei). Het project wordt gefinancierd door de AI Hub.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bespreekt de literatuur en beleidscontext achter CHAI: Honor Codes, de effecten van GenAI op leren, GenAI en academische integriteit, en de relevante beleids- en regelgevingscontext. Hoofdstuk 3 beschrijft de CHAI-methodiek. Hoofdstuk 4 behandelt de twee klaspilots bij de opleidingen Bestuurskunde en International Business, de verfijningen die daartussen zijn doorgevoerd, en de resulterende Implementatietoolkit. Hoofdstuk 5 brengt de bevindingen uit beide pilots samen, gebaseerd op stemdata, interviews en schriftelijke feedback van de twee betrokken docenten. Hoofdstuk 6 geeft aanbevelingen voor een volgende fase van het project. Hoofdstuk 7 bevat de referenties die in dit rapport zijn gebruikt. De bijlage bevat het CHAI Honor Code-sjabloon.

2. Literatuuronderzoek

2.1 Honor Codes en academische integriteit

Honor Codes kennen een lange geschiedenis in het hoger onderwijs als middel om een gedeeld commitment aan academische integriteit op te bouwen. Hall en Kuh (1998) beschrijven hoe Honor Codes aan Amerikaanse universiteiten het beste werken wanneer studenten ze als eigendom van hun eigen gemeenschap zien, in plaats van als iets dat door de instelling wordt opgelegd. Tatum en Schwartz (2017) bespreken bewijs dat Honor Codes zelfgerapporteerd fraudegedrag verminderen, maar alleen wanneer studenten actief betrokken zijn bij het opstellen en handhaven ervan. Hamann en Kerwin (2018) komen tot een vergelijkbare conclusie in hun beschrijving van een Honor Code die werd gebruikt om academische schrijfvaardigheden te bevorderen.

Naast Honor Codes specifiek bespraken Garg en Goel (2022) de bredere reeks integriteitsstrategieën die worden gebruikt in online en digitale leeromgevingen, van surveillance en authenticatie tot institutioneel beleid naast Honor Code-achtige afspraken. Zij concluderen dat geen enkele strategie op zichzelf voldoende is, en dat effectieve integriteitsstrategieën technische, pedagogische en beleidsmaatregelen combineren in plaats van op één daarvan te vertrouwen. Deze bevinding onderbouwt de aanpak van CHAI, die een vastgelegde afspraak, de Honor Code, combineert met een pedagogisch proces van co-creatie en dialoog, in plaats van één van beide elementen als op zichzelf voldoende te beschouwen.

Dix, Emery en Le (2014) passen een investeringsmodel toe om te verklaren waarom sommige Honor Codes wel en andere niet slagen. Betrokkenheid bij een code komt voort uit het gevoel van investering, tevredenheid en de sociale normen die studenten eromheen waarnemen, en niet uit de tekst van de code zelf. Buiten het onderwijs komt Singh (2011) in zijn onderzoek naar bedrijfsethische codes tot een vergelijkbare conclusie: geschreven codes veranderen gedrag alleen wanneer ze zijn ingebed in een breder programma van communicatie en draagvlak, en niet wanneer ze als op zichzelf staand document bestaan. Raman en Ramlogan (2020) trekken deze redenering door naar een professionele en klinische context in hun onderzoek naar een Honor Code in de tandheelkundige opleiding. Codes zijn effectiever, zo blijkt, wanneer ze zijn gekoppeld aan specifieke en herkenbare activiteiten in plaats van aan abstracte principes.

Samen genomen suggereert deze literatuur dat de effectiviteit van een Honor Code minder afhangt van de inhoud ervan en meer van de manier waarop deze tot stand komt en wordt onderhouden. Dit is het uitgangspunt van CHAI. In plaats van één instellingsbreed AI-beleid op te stellen, vraagt het project studenten en docenten om contextspecifieke afspraken samen te creëren, uitgaand van de aanname dat eigenaarschap en dialoog, en niet de regels zelf, gedrag veranderen.

2.2 Generatieve AI in het hoger onderwijs: kansen en risico's

De adoptie van GenAI in het hoger onderwijs is sneller gegaan dan de institutionele respons erop. Stone (2024) ondervroeg 733 bachelorstudenten en vond wijdverspreid GenAI-gebruik naast aanzienlijke onzekerheid over wat acceptabel gebruik is, een patroon dat ook door Al Zaidy (2024) wordt gerapporteerd. Beide onderzoeken komen tot dezelfde conclusie: studenten willen duidelijkere richtlijnen en meer mogelijkheden om AI-geletterdheid op te bouwen, en de meeste instellingen bieden dat nog niet.

Tegelijkertijd groeit het aantal onderzoeken dat zorgen uit over de cognitieve effecten van het inzetten van GenAI voor studietaken. Kosmyna et al. (2025) vergeleken het schrijven van een essay met en zonder AI-ondersteuning en vonden dat deelnemers die een AI-assistent gebruikten zwakkere neurale betrokkenheid vertoonden en minder van hun eigen tekst konden reproduceren. De auteurs noemen dit patroon een opbouw van 'cognitieve schuld'. Deze zorg is direct relevant voor de CHAI Honor Code, die Geen AI, GenAI-ondersteund en Volledig GenAI als afzonderlijke categorieën onderscheidt in plaats van AI-gebruik als één ja-of-nee-vraag te behandelen. Een eerdere versie van de categorieën, gebruikt in Pilot I, splitste GenAI-

ondersteund gebruik verder op in aparte categorieën voor plannen en redigeren. Dit is later samengevoegd tot de ene categorie GenAI-ondersteund die in hoofdstuk 3 wordt beschreven, op basis van de ervaring uit Pilot I (zie hoofdstuk 4). Het onderliggende uitgangspunt, dat verschillende gradaties van AI-betrokkenheid het leren waarschijnlijk op verschillende manieren beïnvloeden, geldt voor beide versies.

2.3 Generatieve AI en academische integriteit

De literatuur over GenAI en academische integriteit is het er in grote lijnen over eens dat handhaving op basis van detectie een verliezende strategie is. Janssen (2025) betoogt dat AI-governance het beste werkt wanneer organisaties AI beschouwen als onderdeel van een complex, adaptief systeem dat meebeweegt met beleid en praktijk, in plaats van te proberen het uitsluitend via vaste regels te beheersen. Dit standpunt ondersteunt de nadruk die CHAI legt op dialoog en het periodiek herzien van afspraken, in plaats van te vertrouwen op een statische, eenmalige beleidsverklaring.

Het NRC-onderzoek naar de fraudezaak aan de Universiteit van Amsterdam (Klute et al., 2026) laat zien wat er gebeurt wanneer deze dialoog ontbreekt. Leden van de examencommissie gaven aan niet met zekerheid te kunnen beoordelen of een tekst het eigen begrip van een student weerspiegelde. Studenten op hun beurt beschreven oprechte verwarring over waar de grenzen van acceptabel AI-gebruik lagen. Deze zaak kwam naar voren tijdens de ontwerpfase van CHAI en is een van de concrete voorbeelden die de focus van het project hebben gevormd: verwachtingen expliciet maken vóórdat een cursus of opdracht begint, in plaats van ze achteraf te beoordelen.

2.4 Beleids- en regelgevingscontext

CHAI opereert binnen een gelaagde beleidscontext. Op Europees niveau stelt de AI Act eisen aan transparantie en risicobeheer die gelden voor AI-systemen in het onderwijs, al laat deze de concrete klaspraktijk over aan individuele instellingen. Op nationaal niveau biedt het Npuls AI-GOI-raamwerk voor AI-geletterdheid in het onderwijs een gedeelde vocabulaire voor wat AI-geletterdheid betekent binnen het Nederlandse hoger onderwijs. Binnen De Haagse Hogeschool leggen de Beleidsregels voor het gebruik van (G)AI (Dienst OKC, 2024) en de bijbehorende Haagse Handreiking AI-gebruik (De Haagse Hogeschool, 2024) de kernprincipes en praktische richtlijnen voor medewerkers en studenten vast.

Beide documenten van De Haagse Hogeschool zijn bewust breed geformuleerd, zodat ze toepasbaar blijven binnen veel verschillende opleidingen en onderwijscontexten. Deze breedte is een kracht voor institutionele samenhang, maar betekent ook dat een student in het ene klaslokaal en een student in het andere onder verschillende, ongeschreven verwachtingen kunnen werken binnen hetzelfde onderliggende beleid. CHAI is ontworpen om direct onder deze laag van institutioneel beleid te functioneren en de principes ervan te vertalen naar afspraken op het niveau van een individuele cursus.

2.5 Co-creatie als methodologische benadering

Co-creatie kent veel vormen, van gestructureerde, meerfasige workshops tot lichtere formats rond één gedeeld beslismoment. Het Lectoraat Sustainable Talent Development deelde tijdens de ontwerpfase van CHAI een overzicht van co-creatiemethoden. In de praktijk richtte het sessieformat dat in beide pilots is gebruikt zich op één methode uit dat overzicht: elke activiteit aan de klas voorleggen, er anoniem over stemmen, en het resultaat als groep bespreken, zoals volledig beschreven in hoofdstuk 3. Dit lichtere ontwerp weerspiegelt een praktische beperking net zo goed als een methodologische keuze, aangezien een volledige meerfasige workshop niet haalbaar was binnen één lesuur.

De aanpak weerspiegelt niettemin een breder uitgangspunt uit de co-creatieliteratuur: participatieve processen leiden doorgaans tot duurzamere afspraken dan afspraken die van bovenaf worden opgelegd, mits het proces zelf goed wordt begeleid.

3. Methodiek

3.1 Algemene aanpak

De CHAI-methodiek bestaat uit drie onderdelen, die na elkaar zijn ontwikkeld: een generaliseerbaar Honor Code-sjabloon en set AI-betrokkenheidsniveaus, een begeleide stemsessie waarin een klas afsprekt hoe die niveaus gelden voor haar eigen activiteiten, en een proces voor geschillenbeslechting voor de gevallen waarin de klas niet tot overeenstemming komt. De volledige methodiek, inclusief stapsgewijze richtlijnen voor docenten, staat beschreven in de CHAI Implementatietoolkit (juli 2026).

3.2 Het Honor Code-sjabloon en AI-betrokkenheidsniveaus

Elke onderwijsactiviteit in een cursus of opdracht kan worden ingedeeld in een van drie niveaus van GenAI-betrokkenheid, samengevat in tabel 1.

Niveau van AI-gebruik	Beschrijving
Geen AI	De activiteit wordt volledig zonder GenAI uitgevoerd.
GenAI-ondersteund	GenAI mag worden gebruikt om content te plannen of te redigeren die de student zelfstandig heeft geproduceerd. De inhoud van het werk moet van de student zelf blijven.
Volledig GenAI	GenAI mag worden gebruikt om elk onderdeel van de taak uit te voeren.

Tabel 1. De drie CHAI-niveaus van GenAI-betrokkenheid.

Deze niveaus worden per activiteit vastgelegd in een aanpasbaar Honor Code-sjabloon, samen met de motivatie achter elke keuze en, waar relevant, hoe AI-gebruik moet worden verantwoord, bijvoorbeeld door prompts te delen of GenAI-content te citeren. Het volledige sjabloon is opgenomen in de bijlage.

3.3 De CHAI-stemsessie

Tijdens de sessie stemmen docent en studenten anoniem, met een live stemtool zoals Wooclap of Mentimeter, over het passende GenAI-betrokkenheidsniveau voor elke activiteit op een vooraf afgesproken lijst. De docent stemt mee met de studenten, als gelijkwaardige deelnemer aan de afspraak. De resultaten worden in real time getoond aan de groep en besproken voordat een definitief niveau wordt vastgesteld voor elke activiteit, met een herstemming waar nodig. Bij activiteiten op het niveau GenAI-ondersteund of Volledig GenAI spreekt de groep ook af hoe AI-gebruik moet worden verantwoord, bijvoorbeeld of prompts moeten worden gedeeld of GenAI-content moet worden geciteerd. Een facilitator, of de docent zelf, stelt vervolgens de Honor Code op en deelt deze met de klas ter bevestiging.

3.4 Tot overeenstemming komen bij verschillende meningen

Wanneer een stemming niet tot volledige consensus leidt, begeleidt een gestructureerd proces, ontwikkeld met het Lectoraat Multilevel Regulation en volledig beschreven in de Implementatietoolkit, de groep naar een besluit. Voor elke omstreden activiteit benoemt de groep eerst het leerdoel dat op het spel staat, en volgt daarna drie stappen.

1. **Stem.** Docent en studenten stemmen over een van de drie GenAI-betrokkenheidsniveaus.
2. **Breng de onderliggende waarden in kaart.** De groep brengt in kaart wat elke positie drijft, bijvoorbeeld academische integriteit, werkdruk, privacy, leren en ontwikkeling, of eerlijkheid tussen studenten.
3. **Los het op.** Bereikt de stemming volledige consensus, dan wordt het afgesproken niveau vastgelegd en gaat de groep door naar de volgende activiteit. Blijft de klas verdeeld, dan is de leidende vraag of het omstreden gebruik de integriteit van de toetsing raakt. Is dat het geval, dan

bewaakt de docent de beslissing en licht de motivatie toe aan de klas. Is dat niet het geval, dan bespreekt de klas een concreet voorbeeld, of stemt opnieuw, totdat een meerderheidsstandpunt ontstaat.

Deze structuur is toegepast op situaties zoals een verzoek om AI te gebruiken voor taalondersteuning bij een individueel beoordeeld essay, afgewogen tegen een leerdoel van zelfstandig argumenteren, en een verzoek om AI te gebruiken voor het ontwerpen van slides bij een groepspresentatie, afgewogen tegen een leerdoel van presentatievaardigheid.

3.5 Studenten die de sessie missen

Een student die niet aanwezig is bij de klassikale stemsessie kan niet meestemmen met de rest van de groep. Het informatiepakket en de concept-Honor Code worden achteraf met afwezige studenten gedeeld, zodat zij de afspraken kunnen doornemen en eventuele zorgen kunnen uiten voordat de Honor Code wordt aangenomen. Daarna committeren zij zich op dezelfde manier aan de afgesproken code als de rest van de klas.

3.6 De Honor Code herzien

De Honor Code wordt behandeld als een levende afspraak en niet als een vaststaand document. Er worden vooraf twee reflectiemomenten gepland: een tussentijds checkpoint, doorgaans halverwege de module, en een reflectie aan het einde van de module op wat wel en niet werkte.

De Honor Code wordt ook heropend wanneer specifieke gebeurtenissen zich voordoen, in plaats van te wachten op het volgende geplande moment:

- het AI-beleid van de hogeschool verandert;
- een student of docent erom vraagt;
- de code niet wordt nageleefd door een student of een groep studenten;
- veel studenten achteraf om uitzonderingen vragen, bijvoorbeeld wanneer een groot deel van de klas mailt om af te zien van de afspraak of om uitzonderingen te vragen;
- AI-tools halverwege het semester sterk veranderen;
- er een conflict ontstaat, tussen docent en student of tussen studenten onderling.

3.7 Gegevensverzameling voor dit rapport

Dit rapport is gebaseerd op het materiaal dat is verzameld tijdens de ontwerp- en pilotfase van CHAI: het projectvoorstel en de onepager, de Honor Code-documenten die in elke pilot zijn opgesteld, anonieme stemdata verzameld via Wooclap, semigestructureerde interviews met beide betrokken docenten na hun pilotsessie, en een schriftelijke nareflectie van een van de docenten. Interviews zijn opgenomen, uitgeschreven en door het projectteam geanalyseerd om terugkerende thema's te identificeren. Die thema's worden gerapporteerd in hoofdstuk 5.

4. Pilots

4.1 Pilot I: Bestuurskunde

De eerste pilot vond plaats op 25 februari 2026 bij een klas van de opleiding Bestuurskunde en Overheidsmanagement, in de cursus Belangen behartigen. De sessie werd begeleid door Sunčica Bruck, met dr. Manika Garg aanwezig als onderzoeker. De docent van de klas, in dit rapport aangeduid als Docent 1 en genoemd in tabel 2, is lid van de ethische commissie van De Haagse Hogeschool. De klas besprak vijf activiteiten uit een debatdagopdracht en stemde over het passende GenAI-niveau voor elk daarvan.

De resulterende Honor Code legde bijvoorbeeld vast dat het beschrijven van de positie van de eigen partij zonder GenAI moest gebeuren. Studenten redeneerden dat deze informatie eenvoudig te vinden is en dat de opdracht bedoeld is om hun eigen begrip ervan te toetsen.

Veld	Details
Opleiding	Bestuurskunde en Overheidsmanagement
Cursus	Belangen behartigen (BO-DU1BBPI-21)
Datum	25 februari 2026
Docent	Dr. Theo Zijderveld (in dit rapport aangeduid als Docent 1)
Facilitator	Sunčica Bruck, MSc
Context	Per module (debatdagopdracht)
Aantal activiteiten waarover gestemd is	5

Tabel 2. Overzicht van Pilot I.

4.2 Pilot II: International Business

Tussen Pilot I en Pilot II is de methodiek verfijnd op basis van de feedback van Docent 1. De vier AI-betrokkenheidscategorieën die in Pilot I werden gebruikt, waarin plannen en redigeren binnen GenAI-ondersteund gebruik apart werden onderscheiden, zijn samengevoegd tot de drie niveaus die beschreven staan in paragraaf 3.2. Ook de ondertekeningsverplichting is heroverwogen: in plaats van individuele handtekeningen te verzamelen, is de afgesproken Honor Code gepubliceerd op Brightspace voor de hele klas. Dit verminderde een drempel die Docent 1 had gesignaleerd, al kan een handtekening ook een sterker individueel gevoel van betrokkenheid creëren dan een gedeeld, gepubliceerd document. Deze afweging is nog niet direct getoetst.

De tweede pilot vond plaats op 11 mei 2026 bij een klas van International Business Semester 2, werkend aan het Project Business Plan (Milestone 3). De mentor van de klas, in dit rapport aangeduid als Docent 2 en genoemd in tabel 3, werkte samen met een cursuscoördinator aan de milestone-opdracht. De sessie werd begeleid door dr. Manika Garg. Tweeëntwintig studenten stemden, via Wooclap, over het passende GenAI-niveau voor vijf leeractiviteiten uit de milestone-opdracht: het schrijven van de conclusie, het schrijven van de aanbevelingen, het herschrijven en herstructureren van eerdere milestone-inhoud, het schrijven van de executive summary, en het schrijven van korte hoofdstuksamenvattingen.

De stemresultaten toonden een consistent patroon. GenAI-ondersteund was de meest gekozen optie bij alle vijf activiteiten, maar elke activiteit kreeg ook stemmen voor Geen AI en voor Volledig GenAI, en verschillende studenten veranderden hun standpunt tussen activiteiten. Bij het schrijven van de conclusie liepen de meningen uiteen van studenten die vonden dat AI geen rol zou moeten spelen, omdat studenten zelf tot hun conclusies moeten kunnen komen, tot studenten die AI nuttig vonden om te controleren of een conclusie logisch uit het bewijs voortvloeide. Bij de meer mechanische taak van het schrijven van hoofdstuksamenvattingen verschoof de voorkeur verder richting Volledig GenAI. Verschillende studenten verklaarden deze verschuiving door aan te geven dat het samenvatten van reeds afgesproken inhoud minder centraal staat in het leerdoel dan het schrijven van originele analyse.

De resulterende Honor Code legde GenAI-ondersteund vast als het afgesproken niveau voor de meeste activiteiten, met een expliciete aantekening dat de inhoud van de analyse, los van de presentatie ervan, van de student zelf moet blijven.

Veld	Details
------	---------

Opleiding	International Business, Semester 2
Cursus	Project Business Plan (Milestone 3)
Datum	11 mei 2026
Mentor	Corina Tăbăcaru (in dit rapport aangeduid als Docent 2)
Cursuscoördinator	Mark Li Fo Sjoë
Facilitator	Dr. Manika Garg
Context	Milestone 3-opdracht
Deelnemers	22 studenten
Aantal activiteiten waarover gestemd is	5

Tabel 3. Overzicht van Pilot II.

De stapsgewijze richtlijnen die tijdens beide pilots zijn ontwikkeld, over het opstellen van de activiteitenlijst, het begeleiden van de stemsessie en het omgaan met onenigheid, zijn vervolgens gebundeld in een zelfstandige CHAI Implementatietoolkit voor docenten (juli 2026). Met deze toolkit kan elke docent van De Haagse Hogeschool een CHAI-sessie voorbereiden en uitvoeren, zonder afhankelijk te zijn van een externe facilitator vanuit het projectteam.

5. Bevindingen uit de pilots

5.1 Wat goed werkte

Beide docenten bevestigden dat CHAI een reëel en actueel probleem aanpakt. Docent 2 beschreef dat GenAI sneller het onderwijs is binnengekomen dan de mensen die cursussen ontwerpen en geven hierop hebben kunnen reageren. In haar ogen werken veel cursussen nog zonder duidelijk kader voor AI-gebruik, en helpt CHAI om de agency en het bewustzijn van studenten rond verantwoord AI-gebruik te vergroten. Docent 1 zag eveneens waarde in het testen of studenten zelf een Honor Code konden formuleren, in plaats van er simpelweg een van de instelling te ontvangen.

De stemdata uit Pilot II lieten zien dat gestructureerde dialoog onenigheid zichtbaar maakt die anders onzichtbaar zou blijven. Studenten die geen AI-betrokkenheid wilden bij een taak zaten naast studenten die volledige AI-betrokkenheid wilden bij diezelfde taak, en de sessie gaf beide groepen de kans om hun redenering toe te lichten aan de docent en aan elkaar. Dit soort expliciete onenigheid is lastig op te roepen met alleen een geschreven beleid.

5.2 Uitdagingen en kritische feedback

Verschillende zorgen kwamen naar voren in beide pilots en werden onafhankelijk van elkaar door beide docenten benoemd.

Sessieduur en diepgang. Beide docenten vonden een enkele sessie van 45 tot 60 minuten een lichte interventie tegenover wat Docent 2 een diepgewortelde gewoonte noemde om denkwerk uit te besteden aan AI. Docent 1 merkte op dat het vasthouden van de aandacht van studenten bij herhaalde gestructureerde activiteiten in de praktijk lastiger is dan het onderzoeksontwerp veronderstelde. Sommige studenten gebruikten anoniem stemmen als aanleiding voor grapjes in plaats van als serieuze inbreng.

Sociale wenselijkheid en anonimiteit. Docent 2 uitte de zorg dat stemmen in aanwezigheid van medestudenten, de docent en een externe onderzoeker in de praktijk niet volledig anoniem is, en dat studenten mogelijk antwoorden geven waarvan ze denken dat die verwacht worden, in plaats van hun

eerlijke mening. Docent 1 maakte een vergelijkbaar punt vanuit de tegenovergestelde hoek: klassikale discussie over ethische onderwerpen werkt niet goed, en woordwolken in het bijzonder leveren input van lage kwaliteit op, omdat anonimiteit verantwoording wegneemt zonder oprechtheid te bevorderen.

Of AI-gebruik überhaupt onderhandelbaar zou moeten zijn. Dit was de belangrijkste onenigheid die uit de pilots naar voren kwam, en werd het duidelijkst verwoord door Docent 2. In haar visie zouden pedagogische beslissingen over AI-gebruik al vastgesteld moeten zijn tijdens het ontwerp van de cursus, en niet ter stemming moeten worden gebracht tijdens het lesgeven. Zij stelde voor om CHAI in twee afzonderlijke fasen te splitsen: een ontwerpfase, waarin docenten en studenten, of studentvertegenwoordigers, AI-beleid onderhandelen terwijl een cursus nog wordt opgebouwd, en een lesfase, waarin niet meer wordt gestemd en studenten in plaats daarvan een gestructureerde toelichting krijgen op de redenering achter reeds genomen beslissingen.

De feedback van Docent 1 wijst in een verwante richting. Hij betwijfelde of de afzonderlijke niveaus van AI-betrokkenheid goed weergeven hoe AI in de praktijk wordt gebruikt, aangezien plannen en redigeren elkaar vaak overlappen. Hij stelde voor dat de methodiek soorten AI-gebruik zou moeten definiëren in plaats van niveaus van AI-gebruik. Ook merkte hij op dat Geen AI onrealistisch is als handhaafbare categorie buiten een volledig gecontroleerde omgeving, omdat studenten AI sowieso zullen gebruiken voor het genereren van ideeën, ongeacht wat de Honor Code voorschrijft. De meer productieve vraag is volgens hem hoe AI wordt gebruikt, niet of het wordt gebruikt.

Facilitatie en eigenaarschap. Docent 1 opperde dat de methodiek beter werkt wanneer de docent de sessie zelf leidt, in plaats van een externe facilitator, omdat studenten meteen merken wanneer iemand niet vertrouwd is met de klas, en klassenmanagement sterk van invloed is op hoe goed de sessie verloopt. Ook signaleerde hij dat het vereisen van een handtekening onder de Honor Code een administratieve en psychologische drempel kan opwerpen die niet nodig is om de afspraak zelf betekenisvol te maken. Deze zorg is in Pilot II ondervangen doordat de afgesproken Honor Code op Brightspace werd gepubliceerd in plaats van individuele handtekeningen te vragen (zie paragraaf 4.2).

5.3 Synthese over beide pilots

Samen genomen wijzen de twee pilots vanuit verschillende invalshoeken op dezelfde onderliggende spanning. CHAI slaagt erin onenigheid over AI-gebruik zichtbaar te maken en er een gestructureerde uitlaatklep voor te bieden, wat beide docenten waardevol vonden. Het is minder zeker of één klassikale stemming een vraagstuk kan afronden dat in de praktijk voortdurend in ontwikkeling is, of dat dit zou moeten. De pilots suggereren dat de grootste waarde van CHAI mogelijk eerder in het proces ligt, terwijl een cursus nog wordt ontworpen en beslissingen over AI nog werkelijk open liggen. De rol van CHAI tijdens het lesgeven is eerder die van het opbouwen van gedeeld begrip van reeds genomen beslissingen, dan van het onderhandelen over die beslissingen in real time.

6. Aanbevelingen

6.1 De methodiek verder verfijnen

Voortbouwend op de verfijningen die al zijn doorgevoerd tussen Pilot I en Pilot II, beschreven in hoofdstuk 4, worden drie verdere aanpassingen aanbevolen.

- Splits de ontwerp- en lesfase van CHAI expliciet, volgens het model dat Docent 2 heeft voorgesteld. Gebruik co-creatie en stemmen tijdens het ontwerp van de cursus, wanneer beslissingen nog werkelijk open liggen, en reserveer de sessie in de lesfase voor het toelichten van de redenering achter het afgesproken beleid en voor het opbouwen van AI-geletterdheid, zonder verdere stemming.

- Test of docent-geleide uitvoering, nu ondersteund door de Implementatietoolkit, andere klasdynamiek oplevert dan de facilitator-geleide sessies die tot nu toe in beide pilots zijn gebruikt. Docent 1 opperde dat studenten anders reageren wanneer de docent de sessie zelf leidt.
- Onderzoek of een op soorten AI-gebruik gebaseerde indeling, die soorten AI-gebruik onderscheidt in plaats van gradaties van AI-gebruik, de overlap tussen plannen en redigeren die Docent 1 signaleerde in Pilot I directer oplost dan de huidige driedelige schaal.

6.2 CHAI opschalen binnen De Haagse Hogeschool

Voordat CHAI wordt uitgebreid naar meer opleidingen, zou het hierboven voorgestelde ontwerpfasemodel minstens één keer gepilot moeten worden, zodat de haalbaarheid ervan kan worden beoordeeld volgens dezelfde criteria als bij de eerste twee pilots. Een opgeschaalde versie van CHAI zou ook de zorg over anonimiteit uit Pilot II moeten adresseren, bijvoorbeeld door de stemtool los te koppelen van elke zichtbare link naar individuele studenten en door asynchrone inbreng naast live stemmen te overwegen. Met de Implementatietoolkit nu beschikbaar, kunnen docenten binnen De Haagse Hogeschool zich voorbereiden om een CHAI-sessie te geven zonder afhankelijk te zijn van het oorspronkelijke projectteam als facilitator. Een volgende stap is te volgen hoe deze zelfstandig uitgevoerde sessies zich verhouden tot de facilitator-geleide pilots die in dit rapport zijn beschreven.

6.3 Richtingen voor verder onderzoek

Een aangepast onderzoeksvoorstel voor de volgende fase van CHAI zou moeten onderzoeken of co-creatie tijdens de ontwerpfas Honor Codes oplevert die gedurende een heel semester beter standhouden dan het eenmalige sessiemodel dat in dit rapport is gepilot. Het zou ook een vervolgmeting moeten bevatten van academisch gedrag of door studenten gerapporteerd AI-gebruik, enkele maanden nadat een Honor Code van kracht is geworden, aangezien geen van beide pilots in dit rapport dat langetermijnbewijs bevat. Het zou ook waardevol zijn om een op soorten AI-gebruik gebaseerde indeling direct te toetsen tegen de huidige driedelige schaal, om vast te stellen of dit de zorg van Docent 1 in de praktijk oplost en niet alleen in theorie.

7. Referenties

- AI Zaidy, A. (2024). The impact of generative AI on student engagement and ethics in higher education. *Journal of Information Technology, Cybersecurity, and Artificial Intelligence*, 1(1), 30-38. <https://doi.org/10.70715/jitcai.2024.v1.i1.004>
- Dienst OKC. (2024). Beleidsregels voor het gebruik van (G)AI op De Haagse Hogeschool. The Hague University of Applied Sciences.
- Dix, E. L., Emery, L. F., & Le, B. (2014). Committed to the honor code: An investment model analysis of academic integrity. *Social Psychology of Education*, 17, 179-196. <https://doi.org/10.1007/s11218-013-9246-2>
- European Parliament and Council of the European Union. (2024). Regulation (EU) 2024/1689 laying down harmonised rules on artificial intelligence (AI Act).
- Garg, M., & Goel, A. (2022). A systematic literature review on online assessment security: Current challenges and integrity strategies. *Computers & Security*, 113, 102544. <https://doi.org/10.1016/j.cose.2021.102544>
- Hall, T. L., & Kuh, G. D. (1998). Honor among students: Academic integrity and honor codes at state-assisted universities. *Journal of Student Affairs Research and Practice*, 36(1), 2-18. <https://doi.org/10.2202/1949-6605.1069>
- Hamann, H., & Kerwin, M. (2018). Nurtured on Wikipedia, can an honor code foster better student writers? *New Directions for Community Colleges*, 2018(183). <https://doi.org/10.1002/cc.20315>
- Janssen, M. (2025). Responsible governance of generative AI: Conceptualizing GenAI as complex adaptive systems. *Policy and Society*, 44(1), 38-51. <https://doi.org/10.1093/polsoc/puae040>

- Klute, E., De Bruijn, M., & Van der Wees, J. (2026, January 11). What are theses worth now that AI is co-writing? NRC.
- Kosmyna, N., Hauptmann, E., Yuan, Y. T., Situ, J., Liao, X.-H., Beresnitzky, A. V., Braunstein, I., & Maes, P. (2025). Your brain on ChatGPT: Accumulation of cognitive debt when using an AI assistant for essay writing task (arXiv:2506.08872). MIT Media Lab.
- Npuls. (2024). AI-GO! A framework for AI literacy in education.
- Raman, V., & Ramlogan, S. (2020). Academic integrity and the implementation of the honour code in the clinical training of undergraduate dental students. *International Journal for Educational Integrity*, 16, 9. <https://doi.org/10.1007/s40979-020-00058-2>
- Singh, J. B. (2011). Determinants of the effectiveness of corporate codes of ethics: An empirical study. *Journal of Business Ethics*, 101, 385-395. <https://doi.org/10.1007/s10551-010-0727-3>
- Stone, B. W. (2024). Generative AI in higher education: Uncertain students, ambiguous use cases, and mercenary perspectives. *Teaching of Psychology*, 52(3), 347-356. <https://doi.org/10.1177/00986283241305398>
- Tatum, H., & Schwartz, B. M. (2017). Honor codes: Evidence-based strategies for improving academic integrity. *Theory Into Practice*, 56(2), 129-135. <https://doi.org/10.1080/00405841.2017.1308175>
- The Hague University of Applied Sciences. (2024). Haagse Handreiking AI-gebruik: Handvatten om AI-tools te gebruiken in lijn met wet en waarden.

Bijlage: CHAI Honor Code-sjabloon

Deze bijlage bevat het Honor Code-sjabloon dat in beide pilots is gebruikt en dat is gepubliceerd in de CHAI Implementatietoolkit. Docenten en klassen vullen de onderstaande velden zelf in om hun eigen afspraken vast te leggen.

Datum: _____ Cursuscode: _____ Docent: _____

Context (bijv. de hele cursus / een individuele opdracht / een module): _____

Het doel van deze Honor Code is het formaliseren van de afspraken die tijdens de CHAI-sessie zijn gemaakt over verantwoord GenAI-gebruik in de specifieke leeromgeving. De onderstaande rubric geeft de afspraken uit deze discussie weer:

Rubric GenAI-gebruik

Niveau van AI-gebruik	Beschrijving van de niveaus	Onderwijsactiviteiten	Verantwoording van AI-gebruik	Motivatie voor deze keuze (optioneel)
1. Geen AI	Deze taken worden volledig zonder GenAI uitgevoerd.	...	n.v.t.	
2. GenAI-ondersteund	GenAI mag worden gebruikt om individueel gemaakt werk te plannen of te redigeren.	...	Moeten prompts of chatlogs worden aangeleverd? ☐ Ja ☐ Nee ☐ Alleen op verzoek van de docent	
3. Volledig GenAI	GenAI mag worden gebruikt voor elk onderdeel van de taak.*	...	Moet GenAI-content worden geciteerd? ☐ Ja ☐ Nee ☐ Alleen op verzoek van de docent	

** Let op: alle externe richtlijnen en beperkingen (bijv. de EU AI Act, de AVG, het hogeschoolbrede AI-beleid) blijven van toepassing.*

☐ Ik heb de bovenstaande afspraken gelezen en begrepen.

☐ De bovenstaande rubric geeft mijn eigen intenties met GenAI in deze cursus correct weer.

☐ Ik stem ermee in deze Honor Code aan te nemen als bevestiging van mijn commitment aan de waarden, principes en ethiek van academische integriteit in deze cursus en binnen De Haagse Hogeschool als geheel.

Handtekening: _____ Naam: _____